

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. XLIX. Quæ remedia prodita sint aduersus beneficiatum non
soluentem pensionem tam per viam mandati executiui, quam per viam
sententiæ declaratoriæ censurarum: qui termini substantiales secundum

...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

132 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerij

non dabitur appellatio suspensiva; Lotter. loco citato, lib. 1. quest. 40. num. 281. quod fusè exponit Scacc. de appellat. q. 17. limit. 22. num. 1. & seqq.

23 Quod tamen locum non habet, quando appellatio præcedit sententiam excommunicationis, tunc enim habet effectum tam suspensivum quàm devolutivum: cap. dilecti, de appell. c. licet, de sententia excomm. in 6. cap. præterea 40. de appell. Sanch. consil. moral. lib. 3. c. unic. dub. 32. n. 2. 17. Præterea datur appellatio suspensiva à sententia excommunicatio-

nis, si lata fuerit propter non partitionem præcepto sub illius comminatione facto, Salgad. de Reg. pro. rect. p. 2. cap. 5. n. 18. per text. in d. c. dilecti, § 2. & ibi Abb. de appell. quia si Iudex hoc casu procedat ad sententiam declaratoriam excommunicationis in spretum appellationis, talis sententia nulla est, Farinac. q. 101. n. 70. † qui super hac quæstione appellationis ab excommunicationis sententia adducendus est, cum totam materiam exponat cum suis declarationibus, dicto cap. 101. num. 66. & seqq.

CAPVT XLIX.

ARGVMENTVM.

VA remedia prodita sint aduersus beneficiarium pensionis solutioni non satisfaciendam, tam per viam mandati executivi quàm per viam sententiæ declaratoriæ censurarum? Qui termini substantiales secundum solum Curia Romanæ sint seruandi? Aut etiam si agatur de executione aduersus obligatos in forma Camerae ad solutionem pensionis? De Executoribus, & Sub executoribus; & de Iudicibus ordinariis. Quæ sit forma processus fulminati, & executionis in vim illius, nec non sententiæ declaratoriæ censurarum? Quando deputari possit sub-executor non constitutus in Dignitate Ecclesiastica? Quando duret Executorum facultas? Et quando per illorum deputationem suspendatur Iurisdicctio Ordinariorum quoad executionem pro solutione pensionis? Aliaque multa notabilia circa hanc materiam exponuntur.

SVMMARIVM.

- 1 Terminii substantiales obseruandi in iudiciis summarijs, aut alijs, qui sint? Et quod non sint obseruandi quando pensio petitur per viam mandati executivi.
- 2 Qui sint termini ex stylo Rota in iudicijs petitionis pensionis regulariter obseruandi.
- 3 Terminii illi quatuor quandoque omitti possunt.
- 4 Auditor Camerae contra beneficiarium, aut illius fideiussores absentes pro pensione obligatos cum obligatione Camerali procedit per audientiam contradicctarum.
- 5 Non obstante deputatione certi Executoris, procedi potest coram Iudice ordinario ad petendam pensionis solutionem.
- 6 In causis extra Curiam intentatis, Ordinarius adiri potest pro obtinenda pensionis solutione, qui procedet non tanquam Executor, sed in vim sua Iurisdicctiois ordinariae.
- 7 Papa deputando certos executores pro pensione, videtur ad se causam executionis auocare.
- 8 Quando deputatio Executoris pro pensione facta fuit per Papam Motu proprio, non potest Iudex ordinarius, aut alius quàm deputatus adiri.
- 9 Virtute Clausulae, ceterum: adiri potest alius sub-executor, si deputatus in Literis non possit exequi.
- 10 Quæ sit illa Clausula, ceterum: & quibus verbis concipiatur.
- 11 Sub-executorem non posse exequi contra bona illius qui pensionis debitor est, nonnulli existimant. Sed contra, num. 12.
- 13 Executor vigore Literarum pro pensione debet esse in Dignitate Ecclesiastica constitutus; & quis sit talis?
- 14 Fallit quando agitur de eo cui mera executio committitur.
- 15 Litera pensionis debent exhiberi Auditori Camerae: Quid de subdelegato vigore dictæ clausulae, ceterum.

- 16 Quibus comminationibus utendum sit coram Delegato, vel subdelegato, pro partitione Literarum.
- 17 Quomodo differat processura quæ sit contra consentientem pensioni; & quæ contra non consentientem?
- 18 Forma sententiæ quæ proferri debet contra Titularem non soluentem pensionem.
- 19 Quomodo procedendum sit contra successorem in beneficio, pro consequenda solutione pensionis.
- 20 Forma fulminandi processum executorialem per Executorem Apostolicum contra Titularem deficientem in solutione pensionis.
- 21 Forma compellendi debitorem pensionis in vim processus fulminari.
- 22 Executor non potest prauindicare Pensionario, quantvis se incompetentem pronunciet: quod secus est in Delegato.
- 23 Tandiu durat potestas Executoris quandiu durat Gratia donec fuerit executioni demandata.
- 24 Quando agitur de actu reiterabili facultas Executoris non finitur in primo actu.
- 25 Post finitam executionem si contradicctor compareat, debet adire Iudicem ordinarium, non autem Executorem.
- 26 Dum agitur de actu reiterabili, Executor adiri potest etiam post annum.
- 27 Secus est quando agitur de actu non reiterabili, etiam si Executor nulliter processerit.
- 28 Clausula, defendant inductum, & faciant illi de fructibus responderi: facit ut Executor possit procedere etiam post captam executionem, illamque semel factam.
- 29 Contra contumacem in parendo dantur Aggravatoria.
- 30 Executoriales conceduntur in istis partibus quæ respectu urbis Roma dicuntur Ultramontanæ.
- 31 Quæ sit differentia inter executoriales, & mandata executina.

Tract. de Pension. Eccles. Cap. XLIX. 133

- 32 Qui sint termini seruandi in executiualibus.
- 33 Lata sententia declaratoria censurarum, quomodo procedendum sit contra non obediētem & contumacem in parendo.
- 34 Ad euitandas censuras debitor pensionis debet docere se verē & rea'iter soluisse, & paruisse.
- 35 Executoriales non conceduntur nisi in causis Ecclesiasticis, in quibus proceditur per mandata executiua: Et qua sit inter utrumque casum differentia?
- 36 Executor debet abstinere ab executione quando comparet contradictor.
- 37 Post executionem Litera debent reproduci, & quomodo.
- 38 Si causa fuerit commissa sine retardatione solutionis pensionis, illa clausula operatur in omnibus instantiis.
- 39 Potestas Executoris cessat si causa fuerit commissa alicui iudici post deputatum particularem Executorem, nisi adhibita fuerit clausula: sine retardatione: & num 40.
- 41 Clausula, cum incidentibus, &c. tribuit facultatem exequendi Commissario, sed hoc cumulatim.
- 42 Iurisdictio in dubio censetur concessa cumulatim.
- 43 Si Commissarius causa inhibuerit executori de procedendo ad ulteriora, non potest Executor procedere sine iussu iudicis.

Contra debitorem pensionis procedi potest per viam mandati executiui, vel per viam Declaratoriae Censurarum. Inter utrumque modum magna est differentia; quia in mandato executiuo non est necessaria aliqua terminorum observatio, † qui alioquin obseruandi sunt in omnibus iudiciis Summariis, qui secundum stylum Rotae Romanae quatuor sunt, iique substantiales, nempe ad ponendum, ad articulandum, ad producendum omnia, & ad dicendum contra producta: prout explicat Vestr. in *praxi lib. 1. c. 2. n. 1.* † Hos enim terminos (quamvis etiam in certis casibus omitti possint, vt per Greg. *decis. 43. n. 13.*) non esse obseruandos, quando proceditur per viam mandati executiui, docet Greg. *ead. decis. 43. n. 15.* Loiter. *d. lib. 1. q. 40. n. 3. 14.* & 315. *Posth. de manut. obseruat. 103. n. 1.* & apud eundem post *tract. de manut. decis. 256. n. 1.* † Quod potissimum locum habet, quando debitor pensionis, vel illius fideiussor, aut campfor qui fecit schedulam bancariam, reperitur obligatus in forma Camerae: illo enim casu, in pensionibus debitis in viā similis obligationis in Curia Romana, Auditor Camerae procedit per audientiam Contradictarum contra absentem vbi- cumque fuerit; Rota apud Zacch. *decis. 115. n. 7.* Barbof. in *praxi pensionum, quest. 5. num. 14.*

Procedi quoque potest coram Iudice ordinario Ecclesiastico, non obstante deputatione certi Executoris; quia cum illa data fuerit in fauorem Pensionarij, non debet in eius odium retorqueri, nec impedire quominus adeatur alius Iudex competens, vt nominatim decidit Massobr. in *praxi concursus, requisito 5. dubit. 12. n. 6.* † Quod intelligit de iudiciis quae intentantur extra Curiam Romanam, vt ibi in *versic. si vero sumus extra Curiam: & allegat. Gig. de pens. q. 69. n. 3. versic. istu tamen non obstantibus*, & addit quod illo casu Ordinarius non procedit vt Executor, sed vigore suae Iurisdictionis ordinariae; & Ego hoc vidi obseruari, quod est in electione Pensionarij, vel agere pro consequenda solutione pensionis coram Auditore Legationis, *Sanleger. de Pensionib.*

feu Vicelegato, aut alio Ordinario; vel vt executiualibus coram Executore: Vestr. in *praxi lib. 1. cap. 4. num. 1. circa medium, versic. secus autem ubi actor via ordinaria.*

Et generalis est Regula, quod vnusquisque fauori suo potest renunciare; *l. penult. C. de patris, cum pluribus ibi citatis per Barbofam: vnde licet verum sit, quodd quando Papa dat Executores Literarum Apostolicarum, Pontifex ipse ad se auocare videtur executionis articulum, c. 2. nostrum, de Appell. Rota decis. 3. de appell. in nouis: Felin. in c. finali, de praeumpt.* Et ideo quamvis si processus fuerit fulminatus, & directus omnibus & singulis; ille, cui Litera praesentatae fuerunt, possit procedere, vt merus Executor citra vitium attentatorum, ex *Se-raph. decis. 1003. n. 3.* Tamen hoc debet intelligi vt sit in electione actoris, qui vel poterit vt speciali deputatione Summi Pontificis, vel Ordinarij adire. Neque obstat quodd dictu est, Papam censeri tacite ad se euocare executionem. Quia euocatio concessa intelligitur, si, & quatenus Pars, ad cuius instantiam data fuit, illa vt velit: † Nisi tamen deputatio Executoris facta fuisset Motu proprio Papae; tunc enim non posset alius adiri quam Executor datus ab ipso Pontifice: vt explicauimus in *tract. de prae. part. 1. c. 1. num. 22. & seqq. & cap. 7. n. 18. eadem parte 1.*

Est etiam in electione Pensionarij, absente Executor, vel impedito, adire Subexecutorem, & coram eo procedere virtute clausulae, *Ceterum: quae in Literis executiualibus apponi solet, & coram eo procedere: & tunc Auditor Legationis, aut alius quispian in Dignitate Ecclesiastica constitutus adiri potest pro facienda executione, ad effectum obrinendi solutionem pensionis.* † Huius autem clausulae, *Ceterum, tenor talis est, prout refert Salust. Tiber. in formul. instrum. lib. 2. cap. 11. de process. diuers. prouis. Apostolic.* *Ceterum cum ob executionem praemissorum ulterius faciendam nequeamus quoad praesens interesse, pluribus aliis legitime negotiis praepediti, Vniuersis & singulis Abbatibus, Praepositis, Decanis, Archidiaconis, Cantoribus, Thesaurariis, ac tam Cathedralium & Metropolitanarum quam Collegiarum Canonicis, Parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus, & Locumtenentibus earumdem, ceterisque Presbyteris, Clericis, Notariis & Tabellionibus publicis, Ecclesiasticis & secularibus per Ciuitatem N. eiusque Diocesim, aut alias vbi libet constitutis, & cuilibet eorum in solidum, super ulteriori executione mandati Apostolici atque nostri faciendam, tenore praesentium plenarie committimus vices nostras, donec eas ad nos specialiter & expresse duxerimus reuocandas: quos Nos, &c.*

Verum quando fuit electus huiusmodi Subexecutor, secundum sententiam aliquorum non potest ille procedere executiuē contra bona illius qui pensionem debet: quia hoc non est ipsi commissum in Literis subdelegationis; sed solum potest publicare Censuras ab Auditore Camerae fulminatas in casu non solutionis, & denunciare debitorem excommunicatum, vel praecipere aliis vt eum denuntient & euitent: si enim Executor aliter procederet, posset ab eo appellari ratione excessus, quia procederet vltra suam commissionē: Garcia tamen de *benefic. p. 1. c. 5. n. 585.* tenet contrarium; † Imo, quod Subexecutor possit etiam procedere contra bona debitoris, & etiam post latam sententiam sequestri apponere, quia generalis illi datur commissio exequendi pro solutione pensionis. Quam sententiam sequitur Salg. in *tractat. de Regia protect. part. 3. cap. 3. n. 82. & 83.* † qui etiam addit quod

iste subexecutor eligi non potest, nisi sit in Dignitate Ecclesiastica constitutus, quales sunt Canonici Ecclesiae Cathedralis: ad notata in cap. statum, de rescript. in 6. & ibi Gomef. quia subdelegatus debet esse eiusdem qualitatis, sicut delegans: Gomef. ibid. n. 62. Ferret. consil. 53. Salgado dicta part. 3. c. 3. n. 32. Garf. d. part. 1. c. 5. n. 531.

14 Quod tamen non procedit quando agitur de meo Executore, cui videlicet committitur nudum ministerium; hic enim deputari potest quamvis non sit in Dignitate Ecclesiastica constitutus, vt post Rot. decis. 29 & 31. de rescript. in nouis, Archidiacon. in cap. statum, n. 11. versic. secus tamen est: de rescript. in 6. Cardin. consil. 103. n. 10. Feder. de Sen. consil. 115. n. 2. Rota decis. 445. n. 5. part. 1. recent. veluti si agatur de simplici mandato de immittendo, vt in d. decis. 445. n. 2.

15 Quia autem Auditor Camerae est Iudex omnium executorialium, debent illi exhiberi Literae originales pensionis tam gratiosae quam executoriae; quamvis quando proceditur coram subdelegato vigore dictae clausulae, Caterum, sufficiat praesentare processum fulminatum, quia in eo Literae reservationis pensionis inferuntur: si tamen Pars opponeret, teneretur etiam Pensionarius exhibere Literas originales pensionis, vt superius diximus ex decis. Achillis de Grassi. 2. de offic. deleg. n. 6. & decis. 7. sub tit. de pensionib. quae sunt decis. 53. & 419. prout ostendimus dum de pensionum translatione ageremus.

16 Posteaquam vero Literae reservationis Executori fuerint praesentatae, aut ipse duntaxat processus fulminatus, in quo Literae sunt insertae; Pensionario petenti mandatum, seu monitorium contra possessorem beneficii, super quo pensio imposita reperitur, tale mandatum decernitur, videlicet, vt possessor infra sex dies, vel alium breuem terminum Pensionario tot aureos vel ducatos soluere teneatur sub excommunicationis sententia, censuris, & poenis, &c. & infra eundem terminum doceat de solutione & partitione; alioquin lapso dicto termino compareat ad videndum se incidisse in excommunicationem, aliasque sententias, censuras, & poenas praedictas sibi declarari, facta citatione ad omnes & singulos actus executionis, & aggravationem cum comminatione, quod siue compareat, siue non, eius contumacia non obstante procedatur, &c. & alijs prout apud Garf. d. part. 5. cap. 5. n. 536. apud quem videri poterit modus procedendi in similibus causis.

17 Sed hac in parte distinguendum est, vtrum agatur contra illum qui pensioni consensit, an vero illius successorem qui consensum non praestitit: si enim agatur contra consentientem, obrento super solutione pensionis monitorio, illoque ad Partes misso, & personaliter executio, ita vt non sufficiat intimationem alio modo fieri; vt pluribus citatis probat Post. de manutent. obseru. 103. num. 4. & 5. & illius executione in tergo Literarum notata & reproducta: & adueniente termino citationis, si citatus non compareat, proceditur per Contradictas; si vero compareat, producantur Literae reservationis pensionis, si in actis non sunt; sin minus reproducantur, & verificato Clericatu, cuius verificatio necessaria est, videndum est vtrum in Literis adsint aliquae conditiones verificandae; iuxta ea quae superius suo loco diximus, seruatisque quatuor terminis ad docendum se paruisse iuxta stylum Curiae, & ultimo loco citato reo ad sententiam, Iudex procedit ad declaratoriam excommu-

nicationis, & aliarum poenarum & censurarum in Literis contentarum, & condemnationem Rei ad omnes expensas; vt docet Salust. Tiber. in praxi, lib. 3. cap. 1. num. 6. qui num. 13. ponit formam sententiae declaratoriae in huiusmodi causa ferendae, ne fiat mixtura, & detur occasio appellandi.

Forma autem sententiae haec est: Dicimus dictum Petrum, modernum dicti beneficii possessorem, sententias, censuras & poenas in Literis Apostolicis reservationis pensionis de quibus in actis contentas, ob illarum non partitionem, ac eiusdem pensionis illiusque terminorum decursorum non solutionem, incurrisse, ac in eas incidisse, ipsumque vti excommunicatum & declaratum ab omnibus Christi fidelibus euitandum, literas de super declaratorias, omneque mandatum de super necessarium & opportunum concedendum esse, prout concedimus & relaxamus; & insuper eundem Petrum in omnibus expensis condemnandum, prout condemnamus, earum taxa Nobis, aut cui de iure, reservata.

Si vero agatur contra successorem in beneficio, 19 debet similiter obtineri Monitorium, & verificandus est Clericatus, valor fructuum, possessio beneficii per reum conuentum; & quod primus ille qui consensit, illud idem beneficium possedit, & eidem successori debent Literae originales, aut sumptum ex registro Bullarum, aut Camerae Apostolicae intimari, maxime Parte opponente, iuxta praefatam decisionem 53. & 419. Achill. de Grassi. Et hanc praxim copiosius explicat Salust. Tiberius in dicta praxi lib. 2. cap. 2. per totum. Vt autem sciatur quomodo procedendum sit, hic inferere expedit primo quidem formam fulminandi processum executorialem per executores Apostolicum, ad compellendum Titularem ad solutionem pensionis; & deinde formam exequendi processum fulminatum, prout illas proponit Massobr. in praxi Concurfus, requisit. 5. dub. 12. fol. 251. a quo, vt sequitur, desumpsimus.

Forma fulminandi processum executorialem per Executores Apostolicum, ad compellendum possessorem beneficii pensionem grauari vt soluat pensionem, apud eundem Massobr. fol. 251.

Franciscus N. Canonicus Ecclesiae Cathedralis A. & Literarum Apostolicarum infra scriptarum Executor specialiter deputatus &c. Vniuersis & singulis RR. DD. Abbatibus, Prioribus, Praepositis, Decanis, vel alijs in Dignitate quauis constitutis, Canonicis tam Cathedralium quam Collegiarum Rectoribus, Plebanis, & Curatis, aut non Curatis, Presbyteris, & Clericis quibuscunque, & vbi libet constitutis, salutem in Domino, & nostris, immo verius, Apostolicis firmiter obedire mandatis, &c.

Noueritis nuper pro parte & ad instantiam R. D. Clerici Diocesis Auenionen. principalis, fuisse coram Nobis exhibitas Literas Apostolicas reservationis annuae pensionis triginta ducatorum auri de Camera super Praepositura Ecclesiae Vasonensis per S. D. N. Urbanum VIII. facta, vt apparet eius Literis sub Datum Roma apud

Tract. de Pensionib. Eccl. Cap. XLIX. 135

apud Sanctum Petrum, sub anno Incarnationis Dominicae Nonis Maij Pontificatus eiusdem anno.... Quatum quidem Literarum Apostolicarum tenor talis est qui sequitur, videlicet:

Urbanus Episcopus servus servorum Dei &c. Et sunt literae gratiae.

Urbanus Episcopus servus servorum Dei &c. Et sunt literae executoriales.

Quas quidem praeinsertas Literas vobis omnibus superscriptis, ac vestrum cuilibet in solidum committimus, & in virtute sanctae obedientiae districte precipiendo mandamus, quatenus eis statim visis & receptis, etiam sub pena quingentorum Ducatorum auri de Camera, eidem Camera Apostolica applicandorum, & pro illis mandati executioni, ac in iuris subsidium, & quatenus opus sit, excommunicationis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & penis intimetis & insinuetis ac notificetis R. D. Ecclesiae Vasonensis Praeposito, prout Nos intimamus, & intimari volumus & mandamus per presentes, & successive moneatis 1. 2. 3. & peremptorie, prout & Nos monemus & requirimus eundem Dominum Praepositum ex adverso principalem, quatenus infra sex dierum spatium post praesentium executionem, quorum duos pro primo, duos pro secundo, reliquos vero duos pro tertio ac peremptorio termino & Canonica monitione assignamus, & vos assignatis eidem, etiam sub iam dictis sententiis, censuris, & penis, debeat realiter & cum effectu praeinsertis Literis in omnibus & per omnia paruisse & obediuisse, & pro reali & effectuali partitione praefato Domino D. Instanti soluisse & exbursasse omnes & singulos terminos decursos & non solutos eiusdem annuae pensionis, & in futurum suis loco & tempore decurrendos & maturandos, & quatenus opus sit eundem D. Instantem in eius pacifica & quiete possessione exigendi dictam annuam pensionem omni meliori modo manutenuisse, defendisse, & conservasse, & manuteneri, defendi & conservari fecisse & vidisse, & quodcumque aliud desuper necessarium & opportunum remedium decerni & relaxari vidisse. Et cum dicto D. Instante, qui desuper deducit omne eius, omnemque actionem sibi quomodolibet competentia, iuri steterisse, eique ius & iustitiam fieri & ministrari vidisse, non solum modo & forma praemissis, verum etiam omni meliori modo & forma, &c. Praesentibusque nostris executorialibus ac praeinsertis literis Apostolicis respectu in omnibus & per omnia paruisse & obediuisse, & insuper insinuassee eidem Domino Praeposito quod mentis eiusdem D. Instantis fuit, & est, quod si dictus Praepositus desistat aliquo tempore in futurum a solutione cuiuslibet termini dictae pensionis, effluxis 30. diebus post quemlibet terminum, in dictis praeinsertis Literis praefixum, absque alia monitione seu interpellatione tunc sibi facta, quippe qui ex nunc prout ex tunc, & de contra,

Sanleger. de Pensionib.

monetur, & monitum esse vult, & esse velle procestat, ipso facto incurrate sententias, censuras, & penas in dictis Literis comminatas, & inflictas, prout Nos tenore praesentium & omni meliori modo, &c. eundem Dominum Praepositum monemus, & monitum ex nunc prout ex tunc dictas censuras & penas in casu &c. eo ipso incurrare decernimus.

Alioquin eundem Praepositum sic monitum, si in praemissis se gravatum senserit, ex tunc eadem auctoritate citetis, & citari curetis, prout Nos eundem citamus per praesentes, quatenus die prima dicti termini, si iuridica fueris, alioquin die prima iuridica tunc immediate sequenti compareat legitime coram Nobis in hac Civitate in domibus solita nostra habitationis, eius gravaminis causas allegaturus, aliaque dicturus, facturus, & recepturus, prout iustitia suadebit & ordo dictauerit rationis. Certificantes eundem sic monitum vel citatum, quod siue in termino citationis comparuerit, siue non, nihilominus ad praemissa & alia graviora iuris remedia procedemus, eius contumacia nonobstante.

Absolutionem vero in praemissis Nobis, vel Superiori nostro tantummodo reservamus. De quorum intimatione facienda cuilibet Notario, Nuncio, vel Clerico plena dabitur fides. In quorum &c. Datum &c.

Forma compellendi Beneficiarium ad solutionem pensionis in vim fulminati processus per Executorem Apostolicum, apud Eund. Massobr. fol. 253.

Petrus &c. Archipresbyter Ecclesiae N. in hac parte merus Executor electus ad exequendum infrainsertas Literas Apostolicas, & desuper fulminatum processum, & alias omni meliori modo &c.

Dilecto nobis in Christo D. Praeposito Ecclesiae Vasonensis salutem in Domino, & nostris, immo verius Apostolicis obedire mandatis.

Noveritis nuper pro parte & ad instantiam R. D. Clerici diocesis N. praesentatas nobis fuisse Literas Apostolicas S. D. N. Urbani Papae VII. & desuper etiam fulminatum processum infrainsertas, super, & pro reservatione pensionis 30. ducatorum auri de Camera super dicta Praepositura Vasonensi facta, ut apparet eius Literis, tenoris sequentis, videlicet: &c. Hic inseruntur literae insertae in processu fulminato, necnon ipse processus fulminatus.

Post quorum quidem processus & Literarum in eo insertarum praesentationem, Nos fuimus requisiti ut ad illorum executionem devenire debeamus, te cogendo, ut realiter & cum effectu pareas & obedias praefatis Literis Apostolicis in omnibus & per omnia, ut in eis, & etiam

attenta tua renitētia, in qua etiam de presenti perseveras in non soluendo dictā annuam pensionem, seu illius decursos terminos & maturatos in festo S. Ioannis Baptista, & Natiuitatis Domini, anni præteriti 1624. etiam post effluxos 30. dies post quemlibet terminum ex ipsis, debeamus contra te procedere & deuenire ad declarationem incursum sententiarum, censurarum, & penarum in ipsis Literis comminatarum, & in processu inscriptarum, cum relaxatione cedulonum, illorumque publicatione & affixione &c. Deducendo &c. ac saluo iure &c.

Nos itaque volentes huiusmodi Literas, prout tenemur, & ratio postulat, exequi; te N. charitatiue monemus, requirimus, & hortamur 1.2.3. & peremptorie &c. hac una pro trina Canonica monitione præmissa, quatenus debeas paruisse, & obediuisse ipsis Literis Apostolicis in omnibus & per omnia prout in eis: Et pro reali & effectuali partitione debeas dicto Instanti soluisse & exbursasse intra terminum trium dierum proximè futurorum post intimationem presentium, ut infra faciendam; quorum primum pro primo, secundum pro secundo, ac tertium pro ultimo termino ac peremptorio assignamus, omnes & singulos terminos decursos & non solutos dictæ pensionis, & nominatim terminos in Natiuitate D. N. & Sancti Ioannis Baptista festiuitatibus anni 1624. Alioquin compareas coram nobis die prima iuridica exinde immediatè sequenti post dictum terminum in domo nostra solita habitationis hora secunda post meridiem in Ciuitate N. ad videndum & audiendum pro executione dictarum Literarum Apostolicarum, & in vim dicti processus fulminati, te declarari renitentem in soluendo, & consequenter incurrisse sententias, censuras, & penas in eis comminatas & inscriptas: & desuper formari & relaxari cedulones, eosque publicari toties quoties opus fuerit, & in Ecclesiis affigi, aliæque fieri & expediri prout iuris fuerit, grauari & reagguari &c. Peremptorie &c. Et de intimatione tibi facienda personaliter, vel &c. Ita tamen quod una copia &c. Et quod cuiunque Nuncio vel Clerico referenti plena fides adhibeatur &c. In quorum fidem &c. Datum &c.

Porro, circa hanc deputationem Executorum pro solutione pensionis consequenda, quædam notanda sunt.

22 Et primò, quod inter Iudicem Delegatum, & Executorem, hæc est differentia, quod si Delegatus se pronunciet Iudicem incompetentem, eius potestas eo ipso expirat; secus est in Executore, quia licet declaret & pronunciet se non esse Executorem, non ideo eius potestas expirat, imò eo non obstante exequi potest: quia sicut non potest Gratia præiudicare, ita nec deputationi Executoris, quæ est ipsius Gratia accessoria, ut post Gemin. & Franc. in cap. si super gratia de præbend. in 6. & Gloss. in cap. si soli, in fine, de concess. præbend.

Felin. in cap. significantibus, versic. Limita Quarto, de offic. deleg. probat Gig. de pens. quest. 91. num. 6. † & per consequens tandiu durat autoritas Executoris, quandiu durat Gratia donec fuerit mandata executioni: Gig. de pens. quest. 91. num. 4. cum accipiat perpetuationem à gratia principali. Quod notandum esse in materia pensionum, dicit Masfobr. in praxi concurs. requisit. 5. dub. 12. n. 4.

Qui etiam dicit, quod dum agitur de actu reiterabili, qualis est solutio pensionis, facultas Executoris non consumitur in primo actu, sed durat quandiu actus reiterari debet; secus est si agatur de unico actu, veluti de conferendo beneficium, vel si de immittendo aliquem in possessionem: illo enim casu Executoris potestas facta executione expiraret, ut per Gigant. d. tract. de pens. quest. 69. num. 3. versic. nec obstat ratio. Masfobr. ibidem, num. 5. † Et ideo si quis post captam realiter possessionem beneficii se velit opponere, non debet adire Executorem, sed comparere debet coram Ordinario, quia potestas Executoris expirauit per executionem factam actus non reiterabilis; & ista est noua actio: ut probat Garf. de benefic. part. 6. cap. 2. num. 145. Rota decis. 1. num. 7. & seqq. part. 7. recent. † Et ideo dum agitur de actu reiterabili, quamuis semel sententia fuerit executioni demandata, potest etiam post annum iterum Executor procedere: ut dicta decis. 1. num. 22. & decis. 21. num. 8. & decis. 265. n. 10. ead. part. 7. † Alioqui si agatur de actu non reiterabili, expirat Executoris potestas, postquam semel executus fuit, etiam si nulliter processerit: Rota decis. 350. num. 12. part. 5. recent. † Quamuis stante clausula appposita in deputatione Executorum, quod defendam inductum, non dicatur perfecta executio donec immixtus fructus perceperit, præsertim si addit clausula consueta, & faciat illi de fructibus responderi: Perceptis autem fructibus, expirat auctoritas Executoris: Garf. d. part. 6. cap. 2. n. 149. & seqq. maxime n. 154.

Secundò notandum est, quod executorialibus parere nolentes, post latam seruatis terminis sententiam declaratoriam parere coguntur cum Aggravatoriis, ut dicitur in decisione Rotæ 657. num. 1. part. 1. recent. & apud Post. decis. 31. num. 1. & obseru. 103. n. 3. † quas Executoriales concedit Rota quando executio debet fieri ultra Montes respectu Urbis Romæ, prout in Statu Auenionensi, & extra statum Ecclesiasticum: nam in Statu Ecclesiastico, & circa Montes potest procedi per mandata executiua; † intra quæ, & dictas Executoriales, hæc est differentia, quod in mandato executiuo proceditur per præcepta; at in executorialibus proceditur per monitiones: ut per Rotam d. decis. 31. post tract. Postij de manum. † termini autem qui ex stylo Rotæ in huiusmodi executorialibus seruari debent, sunt hi, ad docendum se paruissse Literis; primo, ad primam pro prima; secundo, pro secunda; tertio, pro tertia; quarto, pro quarta; singuli ad primam diem: quibus terminis elapsis proceditur ad sententiam declaratoriam, iuxta formam superius descriptam, num. 18.

Lata deinde hac sententia declaratoria, & Literis desuper expeditis affiguntur cedulones, quibus dictus debitor excommunicatus declaratur in locis consuetis. Deinde iste excommunicatus expectatur per decem dies, quibus elapsis, si adhuc persistat in contumacia, proceditur contra ipsum ad inuocationem Brachij secularis, cum termino decem dierum, ad videndum se re agguari; tertio, ad videndum interdicti; quarto ad videndum Brachium sæculare decerni

Tract. de Pensionib. Eccl. Cap. XLIX. 137

decerni: singuli isti termini sunt ad primam, vel etiam per totam cum interuallo decem dierum ab uno ad alium, à singulorum publicatione. Decernuntur ultimo loco Literæ super inuocatione Brachij secularis, ad hoc vt debitor cogatur per detentionem personæ, pignorationem honorum &c. provt diffusius explicat Vestr. in praxi Curia Romana, lib. 8. cap. ult. n. 19. & 20.

34 Sed sciendum est, quod vt euitentur huiusmodi Declaratoriæ, debet intimatus docere se verè & realiter paruisse, nec sufficeret sola oblatio verbalis, nisi ageretur de actu cui satisfecit per solam patientiam; veluti si fuisset vigore executorialium facta inhibitiō de impediendo aliquem in exercitio Iurispatronatus quoad futuras vocaciones, tunc enim sola sufficeret patientia, & non contradictio, vt dicatur paritum, & euitabitur declaratoria Censuratum; quia hoc casu sufficit oblatio verbalis, & sola patientia: l. 1. §. si vir uxori, & l. quod meo, §. si finioso, & l. si me in vacuum, in princip. de acquir. possess. Rota decis. 596. num. 2. part. 3. recent.

35 Tertiò notandum est, quod executorialibus locus est, quando agitur de causis Ecclesiasticis; secus si agatur de causis prophanis; in quibus procedi solet per mandata executiua; & ideo licet possessio capta, non seruatis illis quatuor terminis, vigore executorialium, esset attentata, Crescent. decis. 2. vt lite pendente, tamen quando versamur in prophanis, aut aliàs vigore mandati executiui, prædictorum terminorum omissio non causat attentata: Rota decis. 53. num. 5. part. 1. recent. quæ est apud Gregor. decis. 43.

36 Quartò notandum est, quod Executor subdelegatus siue pro executione rei iudicatæ, siue mandati de manutenendo, seu aliàs vigote Executorialium, si procedat ad executionem quando adest Pars quæ se opponit, committit attentatum; quia partes illius sunt de simpliciter referendo, non autem de cognoscendo: Bald. in cap. super questionum, num. 1. de offic. Deleg. Couar. lib. 3. resol. cap. 16. n. 7.

37 Lancellot. de attent. part. 1. cap. 1. n. 34. ¶ quia Literæ post illarum executionem debent reproduci coram Iudice decernente executoriales, & seruari

dicti quatuor termini, vt supra ostensum fuit; aliàs executio est nulla & attentatoria: vt per Lancell. d. n. 34. & 35. Rota decis. 342. n. 1. & 2. part. 4. recent.

Quintò notandum est, quod si causa fuerit ab initio commissæ per Papam cum clausula, sine retardatione solutionis pensionis, iudicium executiuum præseruatur per omnes instantias, donec causa per rem iudicatam fuerit terminata: Cassador. decis. 10. n. 8. de rescript. ¶ & si per Papam dati fuerint particulares executores pro solutione pensionis, cessat per commissionem Causæ autoritas executorum: Gig. de pens. cap. 69. num. 4. in fine, dicens, quod facit cap. studuisti, de offic. Deleg. cap. vt nostrum, de appell. cap. ceterum, de rescript. & per dicta Iura ita tenet Rota decis. 11. vt lite pendente. 2. vers. sic. sed dic quod non potuit: ¶ nisi tamen Papa causam nullitatis seu reductionis pensionis commisisset cum clausula, sine retardatione solutionis pensionis, quia per huiusmodi clausulam censeretur reseruata potestas executoris: vt concludit Gig. in dicta quest. 69. n. 5.

Sed tamen si causa fuisset commissæ provt fieri solet, cum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis & connexis, operaretur vt etiam commissæ esset executio, non obstante deputatione alterius particularis executoris, quamuis probabilius sit per illam commissionem non censi Commisario concessam priuatiuè, sed cumlatiuè, ex notatis per Felin. in cap. pastoralis column. 1. & 2. de offic. Ordin. Decium conf. 1. num. 3. & ex notatis per Nos in tract. de præuent. Iud. c. part. 1. cap. 28. n. 29. ¶ vbi probauimus per concessionem generalem Iurisdictionis alicui factam non censi derogatum Iurisdictioni particulariter alteri datæ, sed inter illos locum esse præuentioni, ex Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 18. à num. 15. 25. & segg. Ricc. part. 1. decis. 69. num. 11. ¶ Et propterea si Auditor, aut alius Causæ Commissarius in vim suæ commissionis inhibuerit executori, non potest ipse Executor ad vltiora procedere sine vitio attentatorum, ex notatis per Lancellot. de attentat. cap. 20. ampliat. 1. num. 29. & 30. Gig. de pens. d. cap. 69. num. ultim. in fine, Rotam decis. 308. num. 3. part. 3. recent. & apud Marchesani. de commiss. pag. 1. fol. 535.

C A P V T L.

ARGVMENTVM.

SOLA supplicationis productionem sine Literis sufficere in Iudicio Summarissimi possessorij pro pensionibus. Quæ in illo Iudicio sint probanda, vel non; etiam si agatur contra successorem in beneficio? Quæ sit forma articulandi in hoc iudicio? An pro simplici dilatione solutionis intret actio spolij? Tituli productio quomodo requiratur, & quomodo differat ab illius iustificatione? In Iudicio spolij quæ sint extrema, & quomodo probanda? Et possessorium pro pensione Ecclesiæ debita quomodo intentari queat? Quæ dicatur persona legitima, vt soluendo pensionem, constituat Pensionarium in quasi possessione exigendi? Et ex quibus administris solutio præsumatur facta de mandato Titularis? Quid si Pensionarius dicat se recepisse pensionem à Titulari per manus Tertij soluentis eius nomine? Confessio de recepto vtrum noceat successori in beneficio? Quid si solutio facta fuerit per fideiussorem: De solutione facta metu censurarum & executionum: Et de quitancia facta pro residuo: Aliæque plurima hanc possessorij materiam concernentia.